

## ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΩΝ ΙΒ' ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ\*

**232** Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ιβ' Ἀποστόλων.

α'. Πέτρος, οὗτος ἐλέγετο καὶ Σίμων καὶ Κηφᾶς καὶ Συ-  
 μεών. β'. Ἀνδρέας ἀδελφὸς αὐτοῦ. γ'. Ἰάκωβος. δ'. Ἰωάν-  
 5 νης, οὗτοι βοανεργὲς ἐκαλοῦντο, ὃ ἐρμηνεύεται υἱοὶ βροντῆς. ε'.  
 Φίλιππος. ς'. Βαρθολομαῖος. ζ'. Ματθαῖος ὁ τελώνης. η'.  
 Θωμᾶς, οὗτος καὶ Δίδυμος ἐκαλεῖτο. θ'. Ἰάκωβος Ἀλφαίου.  
 ι'. Θαδδαῖος, οὗτος παρὰ μὲν τῷ Ματθαίῳ Λεββαῖος καλεῖται<sup>1</sup>,  
 παρὰ δὲ τῷ Λουκᾷ Ἰούδας Ἰακώβου<sup>2</sup>, παρὰ δὲ τῷ Μάρκῳ  
 10 Λευῖς<sup>3</sup> καθήμενος παρὰ τὸ τελώνιον. ια'. Σίμων ὁ Κανανίτης.  
 ιβ'. Ἰούδας Ἰσκαριώτης, καὶ ἀντὶ τούτου Ματθίας εἰσηλθεν.

Ἄδελφοι δὲ Πέτρος καὶ Ἀνδρέας, υἱοὶ Ἀννᾶς, καὶ Ἰάκω-  
 βος καὶ Ἰωάννης, υἱοὶ Ζεβεδαίου, Ἰάκωβος καὶ Ἰούδας, υἱοὶ  
 Ἀλφαίου, ἀδελφοὶ. Πέτρος καὶ Ἀνδρέας, Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης.  
 15 Ἰάκωβος ὁ καλούμενος ἀδελφὸς τοῦ κυρίου, ποῖος ἦν ὁ γενόμε-  
 νος ἐπίσκοπος Ἱερουσαλήμ, ὁ ἐπονομαζόμενος δίκαιος, ὁ εἷς ἦν  
 υἱὸς Ζεβεδαίου καὶ ὁ ἕτερος Ἀλφαίου, καὶ ὁ ἄλλος τοῦ Ἰωσήφ  
 τοῦ μνήστορος, ὡς ἔλεγον Ἰουδαῖοι. Σίμωνα καὶ Ἰούδα, Ἰωσήφ  
 τὸν ἀδελφόν, Ματθαῖος λέγει αὐτοὺς καλεῖσθαι τελῶνας<sup>4</sup>, Λου-  
 20 κᾶς δὲ καὶ Λευῖν κεκληῖσθαι τελῶνα<sup>5</sup>. Ἰωνᾶς δὲ ἐρμηνεύεται  
 περιστέρα.

---

\* Κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Th. Schermann, Propheten- und Apostellegenden nebst Jünger katalogen (TU 31,3), Leipzig 1907, σ. 232.

1. Ματθ. 10,3. 2. Λουκ. 6,16. 3. Μάρκ. 2,14. 4. Ματθ. 10,3. 5. Λουκ. 5,27.

γῆς, ἤμην παρ' αὐτῷ ἀρμόζουσα»<sup>1</sup>. Καὶ Δαβιδ ἐν τῷ λβ' ψαλμῷ λέγει· «Τῷ λόγῳ Κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν, καὶ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ»<sup>2</sup>. Καὶ πάλιν ἡ Σοφία λέγει· «Εἶδα τὰ ἔργα σου παροῦσα, ὅτε ἐποίεις τὸν κόσμον»<sup>3</sup>.

## δ'

Ἔστι ἀπεστάλη.

Ἡσαΐας λέγει· «Κύριος ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανόν, καὶ πῆξας αὐτόν, ὁ στερεώσας τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ διδοὺς πνοὴν τῷ λαῷ τῷ ἐπ' αὐτῆς, καὶ πνοὴν τοῖς πατοῦσιν αὐτήν· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ καλέσας σε, καὶ ἔδωκά σε εἰς διαθήκην γένους, εἰς φῶς ἐθνῶν, ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς τυφλῶν, ἐξαγαγεῖν ἐκ δεσμῶν δεδεμένους, καὶ ἐξ' οἴκου φυλακῆς, καὶ καθημένους ἐν σκότει»<sup>4</sup>. Καὶ Μαλαχίας λέγει· «Ἴδου ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, καὶ ἐπιβλέψεται ὁδόν»<sup>5</sup>· καὶ πάλιν· «Εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με»<sup>6</sup>· καὶ ὁ Δαβιδ ἐν τῷ ρς' ψαλμῷ λέγει· «Ἀπέστειλε τὸν λόγον αὐτοῦ, καὶ ἴασατο αὐτούς»<sup>7</sup>.

## 14 ε'

Ἔστι ἤξει.

Ἰακώβ λέγει· «Οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰουδα καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ· ἕως οὗ ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα· καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν»<sup>8</sup>. Μωυσῆς λέγει· «Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε πάντες, καὶ ἔσται»<sup>9</sup>· «ὃς ἂν μὴ ἀκούσῃ τοῦ Προφήτου ἐκείνου, ἐξολοθρευθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα»<sup>10</sup>. Καὶ Ὡσηὲ λέγει· «Ὡς ὄρθρον ἔτοιμον εὐρήσομεν αὐτόν· καὶ ἤξει ὡς ὑετὸς πρῶϊμος καὶ ὄψιμος τῇ γῆ»<sup>11</sup>. Καὶ Ἀμὼς λέγει· «Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀναστήσει τὴν σκηνὴν Δαβιδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ ἀνοικοδομήσει τὰ πεπτωκότα αὐτῆς»<sup>12</sup>. Μιχαίας λέγει· «Ἐπὶ τὰς

1. Παρμ. 8, 27-30. 2. Ψαλ. 32,6. 3. Σ. Σολ. 9,9. 4. Ἡσ. 42, 5-7. 5. Μαλ. 3,1. 6. Ἡσ. 61,1. 7. Ψαλ. 106,20. 8. Γεν. 49,10. 9. Δευτ. 18,15. 10. Δευτ. 18,19. 11. Ὡσ. 6,3. 12. Ἀμὼς 9,11.

κορυφὰς τῶν ὁρέων»<sup>1</sup> «ἐκ Σιών ἐξελεύσεται νόμος, καὶ λόγος Κυρίου ἐξ Ἱερουσαλήμ»<sup>2</sup>. Καὶ Ἰωὴλ λέγει· «Ἐκ Σιών ἀνακηκράξεται, καὶ ἐξ Ἱερουσαλήμ δώσει φωνὴν αὐτοῦ»<sup>3</sup>· καὶ πάλιν· «Γνώσεσθε, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ κατασκηνώσει ἐν ὄρει ἁγίῳ αὐτοῦ»<sup>4</sup>· καὶ πάλιν· «Κύριος κατασκηνώσει ἐν Σιών»<sup>5</sup>· Ἐβδίου λέγει· «Ἐν τῷ ὄρει Σιών ἔσται σωτηρία»<sup>6</sup>· «ἐγγὺς γὰρ ἡμέρα Κυρίου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη»<sup>7</sup>. Ὁ δὲ Ἰωναῆς ἀρκέσει τὸν τύπον τοῦ θανάτου δηλῶν. Καὶ Ναοὺμ λέγει· «Χρηστὸς ὁ Κύριος τοῖς **16** ὑπομένουσιν αὐτόν»<sup>8</sup>, «ἰδοὺ γὰρ ἐγὼ ἐπὶ σέ, λέγει Κύριος παντοκράτωρ»<sup>9</sup>.

5

10

Καὶ Ἀβακούμ· «Ἀνατέλει εἰς πέρας καὶ εἰς καιρὸν καὶ ἐὰν ὑστερήσει, ὑπόμεινον αὐτόν· Ὅτι ἐρχόμενος ἦξει, καὶ οὐ χρονίση»<sup>10</sup>. Καὶ πάλιν· «Ἐν τῷ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀναδειχθήσεται»<sup>11</sup>· καὶ ὅτι «ὁ Θεὸς ἐκ Θεμὰν ἦξει»<sup>12</sup>· καὶ Σοφονίας λέγει· «Χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών, κήρυττε θύγατερ Ἱερουσαλήμ· εὐφραίνου καὶ κατατέρπου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου· περιεῖλε Κύριος τὰ ἀνομήματά σου· λελύτρωταί σε ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν σου. Βασιλεὺς Κύριος ἐν μέσῳ σου, οὐκ ὄψη κακὰ οὐκέτι»<sup>13</sup>. Καὶ πάλιν· «Θάρσει Σιών, μὴ παρείσθωσαν αἱ χεῖρές σου· Κύριος ὁ Θεὸς δυνατὸς ἐν σοὶ σῶσαι σε»<sup>14</sup>. Καὶ Ἀγγαῖος λέγει· «Ἐγὼ εἰμὶ μεθ' ὑμῶν, λέγει Κύριος, καὶ τὸ πνεῦμα μου ἐφέστηκεν ἐφ' ὑμᾶς»<sup>15</sup>. Καὶ Ζαχαρίας λέγει· «Χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἔρχομαι, καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ σου, λέγει Κύριος»<sup>16</sup>· καὶ πάλιν· «Ἰδοὺ ἀνὴρ, Ἀνατολὴ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ὑποκάτωθεν αὐτοῦ ἀνατέλει»<sup>17</sup>· καὶ πάλιν· «Τάδε λέγει Κύριος παντοκράτωρ, ἐπιστρέψω ἐπὶ Σιών, καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ Ἱερουσαλήμ, καὶ κληθήσεται Ἱερουσαλήμ πόλις ἀληθινή»<sup>18</sup>. Καὶ Μαλαχίας λέγει· «Βασιλεὺς μέγας ἐγὼ εἰμί, λέγει Κύριος παντοκράτωρ, καὶ τὸ ὄνομά μου ἐπιφανὲς ἔσται ἐν τοῖς ἔθ<sup>18</sup>νεσι»<sup>19</sup>. Καὶ ἐξαίφνης ἦξει εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ, λέγει Κύριος ὁ Θεός, ὃν ὑμεῖς θέλετε, καὶ ὁ ἄγγελος τῆς διαθήκης, ὃν

15

20

25

30

1. Μιχ. 4,1. 2. Μιχ. 4,2. 3. Ἰωὴλ 4,16. 4. Ἰωὴλ 4,17. 5. Ἐνθ. ἀν. 6. Ἐβδ. 17. 7. Ἐβδ. 15. 8. Ναοὺμ 1,7. 9. Ναοὺμ 3,5. 10. Ἐβ. 2,3. 11. Ἐβ. 3,2. 12. Ἐβ. 3,3. 13. Σοφ. 3, 14-15. 14. Σοφ. 3, 16-17. 15. Ἀγγ. 2, 4-5. 16. Ζαχ. 2,14. 17. Ζαχ. 6,12. 18. Ζαχ. 8,3. 19. Μαλ. 1,14.

ὕμεῖς ζητεῖτε· ἰδοὺ ἔρχεται, λέγει Κύριος»<sup>1</sup>. «Ἄνατελεῖ ὑμῖν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν· ὄνομα αὐτοῦ ἥλιος δικαιοσύνης, καὶ ἴασις ἐν τοῖς πτέρυξιν αὐτοῦ»<sup>2</sup>.

- Ἡσαΐας λέγει· «Ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ἐκείναις ἐμφανὲς ἔσται τὸ ὄρος Κυρίου· καὶ ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ ἐπ' ἄκρου τῶν ὀρέων»<sup>3</sup>. «Ἐκ Σιών ἐξελεύσεται νόμος, καὶ λόγος Κυρίου ἐξ Ἱερουσαλήμ»<sup>4</sup>. «Αὐτὸς Κύριος εἰς κρίσιν ἤξει μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ»<sup>5</sup>. Καὶ πάλιν· «Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπιλάμψει ὁ Θεὸς μετὰ δόξης ἐπὶ τῆς γῆς»<sup>6</sup>. «Ἐξελεύσεται ράβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαί, καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης ἀναβήσεται, καὶ ἐπαναπαύσεται ἐπὶ αὐτὸν πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, πνεῦμα σοφίας, πνεῦμα συνέσεως, πνεῦμα βουλήσ καὶ ἰσχύος, πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσεβείας· καὶ ἐμπλήσει αὐτὸν πνεῦμα φόβου Θεοῦ»<sup>7</sup>· καὶ πάλιν· «Βασιλέα μετὰ δόξης ὄψεσθε»<sup>8</sup>. «Φωνῆ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν»<sup>9</sup>. «Ἰδοὺ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἰδοὺ Κύριος μετὰ ἰσχύος ἔρχεται»<sup>10</sup>· καὶ πάλιν· «Ἐῖπατε τῇ θυγατρὶ Σιών, ἰδοὺ ὁ Σωτὴρ μου παραγίνεται ἔχων τὸν ἑαυτοῦ μισθόν»<sup>11</sup>· καὶ πάλιν· «Γνωσθήσεται ἡ χεὶρ Κυρίου τοῖς φοβουμένοις αὐτόν»· καὶ πάλιν<sup>12</sup>· «Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος **20** ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσι»<sup>13</sup>· καὶ πάλιν· «Ἐν σοὶ προσεύξονται, ὅτι ἐν σοὶ ὁ Θεὸς ἐστὶ, καὶ ἐροῦσι, οὐκ ἔστι πλὴν σου Θεός· σὺ γὰρ εἶ Θεός, καὶ οὐκ ἤδειμεν»<sup>14</sup>.

- Καὶ Ἱερεμίας λέγει· «Πνεῦμα πρὸ προσώπου ἡμῶν Χριστὸς Κύριος»<sup>15</sup>· καὶ πάλιν· «Μνήσθητί μου Κύριε, καὶ ἐπίσκεψαί με· καὶ ἀθώωσόν με ἐκ τῶν καταδιωκόντων με»<sup>16</sup>· καὶ πάλιν· «Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος, ἔρχονται, καὶ ἀναστήσω τῷ Δαβίδ ἀνατολήν δικαίαν, καὶ βασιλεύσει βασιλεύς, καὶ συνήσει, καὶ ποιήσει κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ σωθήσεται Ἰούδας, καὶ Ἱερουσαλήμ κατασκηνώσει πεποιοθῶς ἐπ' αὐτόν· καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὃ

1. Ματθ. 3,1. 2. Ματθ. 3,20. 3. Ἡσ. 2,2. 4. Ἡσ. 2,3. 5. Ἡσ. 3,14. 6. Ἡσ. 4,2. 7. Ἡσ. 11, 1-2. 8. Ἡσ. 33,17. 9. Ἡσ. 40,3. 10. Ἡσ. 40,10. 11. Ἡσ. 62,11. 12. Ἡσ. 66,14. 13. Ἡσ. 11,10. 14. Ἡσ. 45,14-15. 15. Θρ. Ἱερ. 4,20. 16. Ἱερ. 15,15.

καλέσει αὐτὸν Ἰωσεδὲκ καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς προφήταις»<sup>1</sup>. καὶ πάλιν· «Γνώσονται τὸν Προφήτην, ὃν ἀπέστειλεν αὐτοῖς Κύριος ἐν πίστει»<sup>2</sup>. καὶ πάλιν· «Προσεύξεσθε πρὸς με, καὶ εἰσακούσομαι ὑμῶν, ἐκζητήσετέ με, καὶ εὐρήσετέ με, ἐὰν ἐκζητήσετέ με ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν, καὶ ἐπιφανοῦμαι ὑμῖν»<sup>3</sup>. καὶ πάλιν. 5  
 «Ἐρχόμενος Κύριος ἐπ' ὄρος δίκαιον, τὸ ἅγιον αὐτοῦ»<sup>4</sup>.

Καὶ Ἰεζεκιὴλ λέγει· «Ἡ ὁμοίωσις τῶν προσώπων αὐτῶν τῶν τεσσάρων, πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ πρόσωπον λέοντος, καὶ πρόσωπον μόσχου, καὶ πρόσωπον ἀετοῦ τοῖς τέσσαρσι»<sup>5</sup>. 10  
 καὶ πάλιν «Μνησθήσομαι ἐγὼ τῆς διαθήκης μου τῆς μετὰ σοῦ ἐν ἡμέραις νηπιότητός σου, καὶ ἀναστήσω σοι διαθήκην 22 αἰώνιον· καὶ μνησθήσῃ τὴν ὁδόν σου»<sup>6</sup>. Καὶ πάλιν· «Ἐξ ὄρους τοῦ ἁγίου μου, ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ, λέγει Κύριος, ἐκεῖ δουλεύωσί μοι πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ εἰς τέλος»<sup>7</sup>. Καὶ πάλιν· «Τάδε λέγει Κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου, καὶ ἐπισκέψομαι 15 αὐτά, ὡσπερ ζητεῖ ὁ ποιμὴν τὸ ποίμνιον»<sup>8</sup>. Καὶ πάλιν· «Γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς αὐτῶν, ἐν τῷ ἐπιφανῆναι με αὐτοῖς ἐν τοῖς ἔθνεσι»<sup>9</sup>.

Καὶ Βαλαὰμ λέγει· «Ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐκ τοῦ σπέρματος Ἰσραὴλ, καὶ κυριεύσει ἐθνῶν πολλῶν»<sup>10</sup>. Καὶ πάλιν· «Ἀνατέλει ἄστρον ἐξ Ἰακώβ, καὶ ἀναστήσεται ἄνθρωπος ἐξ Ἰερουσαλήμ, καὶ θραύσει τοὺς δυνατοὺς Μωάβ»<sup>11</sup>. Καὶ Δανιὴλ λέγει· «Ἔως Χριστοῦ ἡγουμένου ἑβδομάδες ἑπτὰ, καὶ ἑβδομάδες ἐξήκοντα δύο»<sup>12</sup>. Καὶ Δαβὶδ λέγει· «Ἐν τῷ ἐπιστρέψαι Κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἀγαλλιάσεται Ἰακώβ, καὶ εὐφρανθήσεται Ἰσραὴλ»<sup>13</sup>. Καὶ πάλιν· «Ὁ αὐτὸς ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ· καὶ αὐτὸς ὡς νυμφίος ἐκπορευόμενος ἐκ παστοῦ αὐτοῦ· ἀγαλλιάσεται ὡς γίγας δραμεῖν ὁδόν, ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ»<sup>14</sup>. Καὶ πάλιν· «Ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὸν δοῦλον σου»<sup>15</sup>. Καὶ πάλιν· «Ἐκλινεν οὐρανοῦς, καὶ κατέβη»<sup>16</sup>. 20  
 25  
 30

1. Ἰερ. 23,5-6. 2. Ἰερ. 35,9. 3. Ἰερ. 36,12-14. 4. Ἰερ. 38,23.  
 5. Ἰεζ. 1,10. 6. Ἰεζ. 16,60. 7. Ἰεζ. 20,40. 8. Ἰεζ. 34,11. 9. Ἰεζ. 39,28.  
 10. Ἀριθ. 24,7. 11. Ἀριθ. 24,17. 12. Δαν. 9,25. 13. Ψαλ. 13,7. 14. Ψαλ. 18,5-7. 15. Ψαλ. 30,17. 16. Ψαλ. 17,10.

- Καὶ πάλιν· «Ὁφθήσεται ὁ Θεὸς τῶν Θεῶν ἐν Σιών»<sup>1</sup>. Καὶ πάλιν· «Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, **24** Θεὸς Κύριος, καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν»<sup>2</sup>. Καὶ πάλιν· «Παρεμβαλεῖ ἄγγελος Κυρίου κύκλω τῶν φοβουμένων αὐτόν, καὶ ῥύσεται αὐτούς»<sup>3</sup>.
- 5 Καὶ πάλιν· «Καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον»<sup>4</sup>. Καὶ πάλιν· «Ἐγγὺς Κύριος τοῖς συντετριμμένοις τῇ καρδίᾳ»<sup>5</sup>. Καὶ πάλιν· «Ἐπιφάναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐλεῆσαι ἡμᾶς»<sup>6</sup>. Καὶ πάλιν· «Εἶδοςάν σε πάντες λαοί, τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν»<sup>7</sup>. Σολομών λέγει· «Εἰ ἀληθῶς κατοικήσει ὁ Θεὸς μετὰ ἀνθρώπων»<sup>8</sup>.
- 10

## ς'

Ἵτι ὠφθη, καὶ Θεὸς ὢν, γέγονεν ἄνθρωπος.

- Ἰερεμίας λέγει· «Οὗτος ὁ Θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν· ἐξεῦρε πᾶσαν ὁδὸν ἐπιστήμης, καὶ δέδωκεν αὐτὴν Ἰακώβ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, καὶ Ἰσραὴλ τῷ ἡγαπημένῳ ὑπ' αὐτοῦ»<sup>9</sup>. Καὶ πάλιν· «Ἄνθρωπός ἐστι, καὶ τίς γνώσεται αὐτόν;»<sup>10</sup> καὶ πάλιν· «Μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὠφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναναστράφη»<sup>11</sup>. Καὶ Δαβὶδ λέγει· «Ἀλήθεια ἐκ τῆς γῆς ἀνέτειλε»<sup>12</sup>. Καὶ πάλιν· «Καὶ ἄνθρωπος ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν ὁ Ὑψιστος»<sup>13</sup>. Ὡσηὲ λέγει· «Σάρξ μου ἐξ αὐτῶν· τί σε διαθῶ Ἐφραΐμ; ὑπερασπίσω Ἰσραὴλ, διότι Θεὸς ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἄνθρωπος»<sup>14</sup>. Ἡσαΐας λέγει· «Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός, γινῶτε ἔθνη, καὶ ἠττάσθε»<sup>15</sup>. Καὶ πάλιν· «Ἐμφανὴς ἐγε**26**νόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν, εὐρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν»<sup>16</sup>. Καὶ πάλιν· «Ἐν σοὶ προσεύξονται, ὅτι ἐν σοὶ Θεός ἐστι, καὶ οὐκ ἔστι Θεὸς πλὴν σου· σὺ γὰρ εἶ Θεός, καὶ οὐκ ἤδειμεν»<sup>17</sup>.
- 15
- 20
- 25

## ζ'

Ἵτι ἐκ σπέρματος Δαβὶδ ὁ Κύριος.

- 30 Δαβὶδ ἐν τῷ πη' ψαλμῷ λέγει· «Ἀπαξ ὤμοσα ἐν τῷ

1. Ψαλ. 83,8. 2. Ψαλ. 117,26-27. 3. Ψαλ. 33,8. 4. Ψαλ. 71,6. 5. Ψαλ. 33,19. 6. Ψαλ. 66,2. 7. Ψαλ. 97,3. 8. Γ' Βασ. 8,27. 9. Βαρ. 3,36-37. 10. Ἰερ. 17,9. 11. Βαρ. 3,38. 12. Ψαλ. 84,12. 13. Ψαλ. 86,5. 14. Ὡσ. 9,13. 15. Ἡσ. 8,8-9. 16. Ἡσ. 65,1. 17. Ἡσ. 45,14-15.

ἀγίῳ μου, εἰ τῷ Δαβίδ ψεύσομαι, τὸ σπέρμα αὐτοῦ μενεῖ εἰς τὸν αἰῶνα»<sup>1</sup>. Καὶ πάλιν· «Ὡμοσε Κύριος τῷ Δαβίδ ἀλήθειαν, καὶ οὐ μὴ ἀθετήσῃ αὐτήν· ἐκ καρποῦ τῆς κοιλίας σου θήσομαι ἐπὶ τὸν θρόνον σου»<sup>2</sup>. Καὶ πάλιν· «Θήσομαι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος τὸ σπέρμα αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, ὡς τὰς ἡμέρας τοῦ οὐρανοῦ»<sup>3</sup>. Καὶ Ἡσαΐας λέγει· «Θήσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον Δαβίδ, τοῦ κατορθῶσαι αὐτήν, καὶ ἀντιλαβέσθαι ἐν δικαιοσύνῃ καὶ κρίματι»<sup>4</sup>. Καὶ Ἱερεμίας· «Ἴδου ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ ἀναστήσω τῷ Δαβίδ ἀνατολήν δικαίαν, καὶ βασιλεύσει βασιλεὺς καὶ συνήσει, καὶ ποιήσει κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ σωθήσεται Ἰσραήλ, καὶ Ἰούδας κατασκηνώσει ἐπὶ αὐτόν»<sup>5</sup>.

5

10

η'  
"Οτι ἐκ Παρθένου.

Ἡσαΐας ὁ μέγας καὶ ἔνδοξος πρῶτος βοᾷ λέγων· «Ἴδου ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει· καὶ τέξεται υἱόν· καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἔστι μεθερμηνεύμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός»<sup>6</sup>.

15

θ'  
"Οτι μετὰ τὸ γεννηθῆναι φυλάξει  
τὴν τεκοῦσαν παρθένον.

20

Ἰεζεκιήλ λέγει· Εἶπε Κύριος πρὸς με· υἱὲ ἀνθρώπου, ἡ πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται· οὐδεὶς οὐ μὴ διέλθῃ δι' αὐτῆς, ἀλλὰ Κύριος ὁ Θεὸς μόνος, καὶ εἰσελεύσεται καὶ καθιεῖται· ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ἡγούμενος, καὶ ἐξελεύσεται καὶ κλείσει τὰς θύρας ὀπισθεν αὐτοῦ, καὶ ἔσται ἡ πύλη κεκλεισμένη εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος<sup>7</sup>.

25

ι'  
"Οτι ἡ μήτρα πύλη.

Ἰώβ λέγει· «Διὰ τί οὐ συνέκλεισάς μοι πύλας γαστρὸς μητρὸς μου;»<sup>8</sup>.

30

1. Ψαλ. 88,36-37. 2. Ψαλ. 131,11. 3. Ψαλ. 88,30. 4. Ἡσ. 9,6. 5. Ἱερ. 23,5-6. 6. Ἡσ. 7,14. 7. Πρβλ. Ἰεζ. 44,2-4. 8. Ἰώβ 3,10.



ια'

"Οτι ἀνωδίνως ἡ Παρθένος γεννήσει.

Ἡσαΐας βοᾷ λέγων· «Πρὶν τὴν ὠδίνουσαν τεκεῖν· πρὶν ἐλθεῖν τὸν πόνον τῶν ὠδίνων, ἐξέφυγε, καὶ ἔτεκεν ἄρσεν»<sup>1</sup>.

5

ιβ'

"Οτι ἐχρίσθη.

Δαβὶδ λέγει ἐν τῷ μδ' ψαλμῷ· «Διὰ τοῦτο ἐχρίσέ σε ὁ Θεὸς ὁ Θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιᾶσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου»<sup>2</sup>. Καὶ Ἡσαΐας λέγει· «Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὐ ἔνεκεν ἐχρίσέ με»<sup>3</sup>.

10

30 ιγ'

"Οτι χωρὶς Πατρὸς ἐπὶ γῆς καὶ μίξει.

Ἰερεμίας λέγει· «Οἱμοὶ ἐγὼ μῆτερ· ὡς τίνα με ἔτεκες ἄνδρα δικαζόμενον καὶ διακρινόμενον πάσῃ τῇ γῇ»<sup>4</sup>. Καὶ Δαβὶδ ἐν τῷ κα' ψαλμῷ· «Ὁ Θεὸς ὁ Θεός μου πρόσχες μοι. "Οτι σὺ εἶ ὁ ἐκσπᾶσας με ἐκ γαστρὸς· ἡ ἐλπίς μου ἀπὸ μαστῶν τῆς μητρὸς μου· ἐπὶ σέ ἐπερῆρίφην ἐκ μήτρας· ἐκ κοιλίας μητρὸς μου Θεός μου εἶ σύ»<sup>5</sup>. Καὶ Δανιήλ· «Ἐθεώρεις ἕως οὗ ἀπεσχίσθη λίθος ἄνευ χειρῶν, καὶ ἐπάταξε τὴν εἰκόνα»<sup>6</sup>. Καὶ ὅτι λίθος, Ἡσαΐας λέγει· Ἴδου τίθημι λίθον προσκόμματος ἐν Σιών, καὶ πέτραν σκανδάλου. Καὶ ὁ πιστευῶν ἐπ' αὐτῷ, οὐ καταισχυνοῦνται<sup>7</sup>. Καὶ Ζαχαρίας λέγει· «Ἐπὶ τὸν λίθον τὸν ἕνα ἐπτὰ ὀφθαλμοὶ εἰσιν, ἐπιβλέποντες ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν»<sup>8</sup>.

25

ιδ'

"Οτι παιδίον.

Ἡσαΐας μαρτυρεῖ λέγων· «"Οτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν· οὗ ἡ ἀρχὴ ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ· καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλής ἄγγελος»<sup>9</sup>. Καὶ πάλιν αὐτὸς λέγει· «Πρὶν γινῶναι τὸ παιδίον καλεῖν πατέρα ἢ μητέρα

1. Ἡσ. 66,7. 2. Ψαλ. 44,8. 3. Ἡσ. 61,1. 4. Ἰερ. 15,10. 5. Ψαλ. 21,2,10. 6. Δαν. 2,34. 7. Πρβλ. Ἡσ. 8,14. 8. Ζαχ. 3,9. 4,10. 9. Ἡσ. 9,5.



αὐτοῦ, ἔλαβε τὴν δύναμιν Δαμασκοῦ»<sup>1</sup>. Καὶ πάλιν· «Παιδίον μικρὸν γράψει αὐτούς»<sup>2</sup>.

32 ιε'

“Οτι ἐν Βηθλεὲμ τεχθήσεται.

Ἡσαΐας λέγει· «Οικήσει ἐν ὑψηλῷ τόπῳ ἐπὶ πέτρας ὠ- 5  
χρᾶς»<sup>3</sup>.

ις'

“Οτι προσκυνήσουσιν οἱ Μάγοι.

Δαβιδ ἐν τῷ σα' ψαλμῷ λέγει· «Βασιλεῖς Θαρσεῖς καὶ 10  
νῆσοι δῶρα προσοίσουσι, βασιλεῖς Ἀράβων καὶ Σαβὰ δῶρα  
προσάξουσι, καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς  
γῆς»<sup>4</sup>. Καὶ Ἡσαΐας λέγει· «Ἦξουσι ἐκ Σαβὰ φέροντες χρυσίον  
καὶ λίβανον καὶ σμύρναν· καὶ εὐαγγελιοῦνται τὸ σωτήριον Κυ-  
ρίου»<sup>5</sup>.

ιζ'

“Οτι ἀνατέλει ὁ ἀστὴρ.

Βαλαὰμ λέγει· «Ἀνατελεῖ ἀστὴρ ἐξ Ἰακώβ, καὶ ἀναστή- 15  
σεται ἄνθρωπος ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ ὑψωθήσεται ἡ βασιλεία αὐ-  
τοῦ»<sup>6</sup>.

ιη'

“Οτι τὰ βρέφη ἀναιρεθήσονται.

Ἰερεμίας οὕτω θρηνεῖ λέγων· «Οὕτως εἶπε Κύριος, φωνὴ 20  
ἐν Ῥαμᾶ ἠκούσθη, θρηῆνος καὶ οὐαί, καὶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμός·  
Ῥαχὴλ ἀποκλειομένη οὐκ ἠθέλησε παύσασθαι ἐπὶ τῶν υἱῶν· ὅτι  
οὐκ εἰσίν. οὕτως εἶπε Κύριος, διαλειπέτω ἡ φωνὴ σου ἀπὸ 25  
κλαυθμοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀπὸ δακρῶν σου ὅτι ὁ μισθὸς  
τοῖς σοῖς ἔργοις, καὶ ἐπιστρέψουσιν ἐκ γῆς ἐχθρῶν, μονίμοις  
τοῖς σοῖς τέκνοις»<sup>7</sup>.

1. Ἦσ. 8,4. 2. Ἦσ. 10,19. 3. Ἦσ. 33,16. 4. Ψαλ. 71,10-11. 5. Ἦσ. 60,6. 6. Ἀριθ. 24,17, 7. 7. Ἰερ. 38,15-17.

## 34 ιθ'

Ἔστιν ταραχθήσεται Ἡρώδης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ πάντες.

Ἰερεμίας λέγει· «Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει Κύριος, ἀπολειῖται ἡ καρδία τοῦ βασιλέως, καὶ ἡ καρδία τῶν ἀρχόντων. Καὶ οἱ ἱερεῖς ἐκστήσονται, καὶ οἱ προφῆται θαυμάσονται»<sup>1</sup>.

## κ'

Ἔστιν ὑποκρίσει ζητήσῃ προσκυνῆσαι.

Δαβὶδ λέγει ἐν τῷ ξε' ψαλμῷ· «Ἐν τῷ πλήθει τῆς δυνάμεώς σου ψεύσονται οἱ ἐχθροί σου»<sup>2</sup>.

10

## κα'

Ἔστιν θυμωθήσεται ἀπατηθεῖς.

Δαβὶδ ἐν τῷ ρα' ψαλμῷ λέγει· «Ἄμαρτωλὸς ὄψεται καὶ ὀργισθήσεται· τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ βρῦξει, καὶ τακθήσεται»<sup>3</sup>.

15

## κβ'

Ἔστιν ἐρευνήσῃ καὶ ἀναζητήσῃ.

Δαβὶδ λέγει ἐν τῷ ξγ' ψαλμῷ· «Τίς ὄψεται αὐτούς, ἢ διηγῆσεται τοῦ κρύψαι παγίδας; ἐξέλιπον ἐξερευνῶντες ἐξερευνήσεις»<sup>4</sup>.

20

## κγ'

Ἔστιν ἀνελεῖ τὰ βρέφη.

Ἐρρήθη ἐν τῷ ιη' κεφαλαίῳ.

## 36 κδ'

Ἔστιν οὐκ ἀνελεῖ τὸν Χριστόν.

25

Δαβὶδ λέγει ἐν τῷ λς' ψαλμῷ· «Κατανοεῖ ὁ ἄμαρτωλὸς τὸν δίκαιον τοῦ ἀπολέσαι αὐτόν· ὁ δὲ Κύριος οὐ μὴ ἐγκαταλείπη αὐτόν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ»<sup>5</sup>. Καὶ πάλιν ἐν τῷ ρα' ψαλμῷ· «Ἐπιθυμία ἄμαρτωλοῦ ἀπολειῖται»<sup>6</sup>.

1. Ἰερ. 4,9. 2. Ψαλ. 65,3. 3. Ψαλ. 111,10. 4. Ψαλ. 63,6,7. 5. Ψαλ. 36,32-33. 6. Ψαλ. 111,10.

κε'

"Οτι εἰς Αἴγυπτον καταβήσεται ὁ Χριστός.

Ἡσαΐας λέγει· «Ἴδου Κύριος κάθηται ἐπὶ νεφέλης κούφης· καὶ ἤξει εἰς Αἴγυπτον· καὶ σεισθήσονται πάντα τὰ χειροποίητα Αἰγύπτου»<sup>1</sup>. Καὶ πάλιν· Γνωσθήσεται Κύριος τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ φοβηθήσονται οἱ Αἰγύπτιοι τὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ<sup>2</sup>.

5

κς'

"Οτι ἐξ Αἰγύπτου κληθήσεται.

Ἰωὴλ λέγει· «Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου»<sup>3</sup>. Καὶ Βαλαάμ λέγει· «Ὁ Θεὸς ὠδήγησεν αὐτὸν ἐξ Αἰγύπτου, ὡς δόξαν μονοκέρωτος αὐτοῦ»<sup>4</sup>.

10

κζ'

"Οτι βαπτιζόμενος ἀγιάσει τὰ ὕδατα.

Ἰεζεκιὴλ λέγει ἰδών· «Ἴδου ὕδωρ καταφερόμενον ἀπὸ τοῦ κλίτους τοῦ δεξιοῦ. Καὶ ἐγένετο καθὼς ἕξοδος ἀνδρὸς 38 ἡ ἕξοδος αὐτοῦ. Καὶ διήλθεν ἐν τῷ ὕδατι ὕδωρ ἀφέσεως»<sup>5</sup>. «Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με· υἱὲ ἀνθρώπου, τοῦτο τὸ ὕδωρ πορευόμενον ἐπὶ γῆς Γαλιλαίας ἀγιάσει τὰ ὕδατα, καὶ ἔσται, πᾶσα ψυχὴ ἐφ' ὃ ἂν ἀπέλθῃ τὸ ὕδωρ τοῦτο, ζήσεται καὶ ἰαθήσεται»<sup>6</sup>.

15

κη'

"Οτι ἐνδόξως ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος ἀναβήσεται.

Ἰερεμίας λέγει· «Ἴδου ὡς λέων ἀναβήσεται ἐκ μέσου τοῦ Ἰορδάνου»<sup>7</sup>.

20

κθ'

"Οτι ἐπὶ θαλάσσης περιπατήσει.

Ἰὼβ λέγει· «Ὁ τανύσας τὸν οὐρανὸν μόνος· ὁ περιπατῶν ἐπὶ θαλάσσης, ὡς ἐπὶ ἐδάφους»<sup>8</sup>.

25

1. Ἦσ. 19,1. 2. Πρβλ. Ἦσ. 19,21. 3. Ματθ. 2,15. Πρβλ. Ὡσ. 11,1. 4. Ἀριθ. 24,8. Πρβλ. Ἀριθ. 23,22. 5. Ἰεζ. 47,2-3. 6. Ἰεζ. 47,8-9. 7. Ἰερ. 27,44. 8. Ἰὼβ 9,8.

λ'

Ἔστι τὸ κράσπεδον τοῦ ἱματίου αὐτοῦ θεραπεύσει.

Μαλαχίας λέγει· «Ἀνατελεῖ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἡλιος δικαιοσύνης ἔχων ἴασιν ἐν ταῖς πτέρυξιν»<sup>1</sup>.

5

λα'

Ἔστι ξηρανεῖ τὴν συκῆν.

Ἀββακούμ λέγει· «Διότι συκῆ οὐ καρποφορήσει»<sup>2</sup>. Καὶ Ἰεζεκιήλ λέγει· «Ἐγὼ ὁ ξηραίνων ξύλον χλωρόν»<sup>3</sup>.

40 λβ'

10

Ἔστι πειρασθήσεται ὑπὸ τοῦ Διαβόλου.

Ζαχαρίας λέγει· «Καὶ ἔδειξέ μοι Κύριος Ἰησοῦν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν ἐστῶτα πρὸ προσώπου ἀγγέλου Κυρίου· καὶ ὁ Διάβολος εἰστήκει ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τοῦ ἀντικειῖσθαι αὐτῷ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Κύριος· ἐπιτιμήσαι σοι Κύριος, Διάβολε, ὁ ἐκλεξάμενος τὴν Ἱερουσαλήμ»<sup>4</sup>. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος περὶ ἑαυτοῦ λέγων εἶπε πρὸς Ἰώβ· «Οὐχ ἑώρακας αὐτόν, οὐδὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις τεθαύμακας; οὐ δέδοικας, ὅτι ἠτοίμασταί μοι; τίς γάρ ἐστιν ὁ ἐμοὶ ἀντιστάς, ἢ τίς ἀντιστήσεται με, καὶ ὑπομενεῖ;»<sup>5</sup>.

15

λγ'

20

Ἔστι θεραπεύσει πολλούς.

Ἡσαΐας λέγει· «Ἰσχύσατε χεῖρες ἀνειμέναι, καὶ γόνατα παραλελυμένα· παρακαλέσατε ὀλιγόψυχοι τῇ διανοίᾳ· μὴ φοβηθεῖτε»<sup>6</sup>. Καὶ πάλιν· «Ὁ Θεὸς τότε ἤξει, τότε ἀνοιχθήσονται ὀφθαλμοὶ τυφλῶν, καὶ ὄτα κωφῶν ἀκούσονται· τότε ἀλειῖται ὡς ἔλαφος ὁ χωλός, καὶ τρανὴ ἔσται γλῶσσα μογιάλων»<sup>7</sup>.

25

λδ'

Ἔστι ἀναστήσει νεκρούς.

Ἡσαΐας λέγει· «Κατέπιεν ὁ θάνατος ἰσχύσας, καὶ πάλιν ἀφεῖλεν ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ παντὸς προσώπου»<sup>8</sup>.

1. Μαλ. 3,20. 2. Ἀβ. 3,17. 3. Ἰεζ. 17,24. 4. Ζαχ. 3,1-2. 5. Ἰώβ 41,1-3. 6. Ἡσ. 35,3-4. 7. Ἡσ. 35,4-6. 8. Ἡσ. 25,8.

42 λε'

“Οτι ἀπιστήσουσιν οἱ Ἰουδαῖοι.

Ἡσαΐας λέγει· «Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;»<sup>1</sup> «Ὅψονται οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περι αὐτοῦ, καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασι, συνήσουσιν»<sup>2</sup>.

5

λς'

“Οτι ἀπὸ ε' ἄρτων θρέψει πολλούς.

Ἡσαΐας λέγει· «Ἐροῦσιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· ἰδοὺ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐφ' ᾧ ἠλπίζομεν, καὶ ἠγαλλιώμεθα ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ ἡμῶν, ὅτι ἀνάπαυσιν δώσει ὁ Θεὸς ἐπὶ τὸ ὄρος τοῦτο»<sup>3</sup>.

10

λζ'

“Οτι ἐπὶ ὄνου εἰς τὴν Σιών ἐπελεύσεται.

Ζαχαρίας λέγει· «Χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών, κήρυσσε θύγατερ Ἱερουσαλήμ, ὅτι ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι δίκαιος καὶ πραῦς, καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ πῶλον νέον»<sup>4</sup>. Καὶ Ἰακώβ λέγει· «Δεσμεύων πρὸς ἄμπελον τὸν πῶλον αὐτοῦ»<sup>5</sup>. Καὶ Μαλαχίας λέγει· «Ἐξαίφνης ἦξει εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ Κύριος, ὃν ὑμεῖς θέλετε, καὶ ὁ ἄγγελος τῆς διαθήκης»<sup>6</sup>.

15

44 λη'

“Οτι τὰ βρέφη προδράμουσι κράζοντα  
τὸ «Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος».

20

Δαβίδ ἐν τῷ ἡ' ψαλμῷ λέγει· «Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον»<sup>7</sup>.

λθ'

“Οτι ἐλέγξει τὸν λαόν.

25

Μαλαχίας λέγει· «Προσάξω πρὸς ὑμᾶς ἐν κρίσει, καὶ ἔσομαι μάρτυς ταχὺς ἐπὶ τοὺς φαρμακοὺς καὶ ἐπὶ τὰς μοιχαλίδας, καὶ ἐπὶ τοὺς ὀμνύοντας ἐπὶ ψεύμασι»<sup>8</sup>. Καὶ Ἱερεμίας λέγει·

1. Ἦσ. 53,1. 2. Ἦσ. 52,15. 3. Ἦσ. 25,9-10. 4. Ζαχ. 9,9. 5. Γεν. 49,11. 6. Μαλ. 3,1. 7. Ψαλ. 8,3. 8. Μαλ. 3,5.

«Μὴ σπήλαιον ληστῶν ὁ οἶκός μου ἐστί, καὶ ἐπικεκλήθαι τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτοῖς;»<sup>1</sup>

μ'

Ἔστι ἐπιχυθήσεται αὐτῷ νάρδος.

5 Ἐν τοῖς Ἰσραήλ λέγει· «Ἔως οὗ ὁ βασιλεὺς ἐν ἀνακλίσει αὐτοῦ, νάρδος ἔδωκεν ὀσμὴν αὐτοῦ»<sup>2</sup>.

μα'

Ἔστι συναχθήσονται κατ' αὐτοῦ.

10 Δαβὶδ ἐν τῷ β' ψαλμῷ λέγει· «Ἰνα τί ἐφρύαξαν, ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά»<sup>3</sup>; Καὶ πάλιν ἐν τῷ γ' ψαλμῷ λέγει· «Κύριε τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με; πολλοὶ ἐπανίστανται ἐπ' ἐμέ· πολλοὶ λέγουσι τῇ ψυχῇ μου, οὐκ ἔστι σωτηρία αὐτοῦ ἐν τῷ Θεῷ αὐτοῦ»<sup>4</sup>. Καὶ Ἰερεμίας λέγει· «Πνεῦμα προσώπου ἡμῶν Χριστὸς Κύριος συνελήφθη ἐν ταῖς διαφθοραῖς ἡμῶν, οὗ εἴπαμεν, ἐν τῇ σκιᾷ αὐτοῦ **46** ζησόμεθα»<sup>5</sup>. Καὶ πάλιν· «Ἔστι ἐνεχείρησαν λόγους εἰς σύλληψίν μου, καὶ παγίδας ἔκρυψάν μοι· καὶ σὺ Κύριε ἔγνωσ πᾶσαν αὐτῶν τὴν βουλήν ἐπ' ἐμέ εἰς θάνατον· μὴ ἀθώωσης τὰς ἀδικίας αὐτῶν, καὶ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν ἀπὸ προσώπου μὴ ἐξαλείψης»<sup>6</sup>.

μβ'

Ἔστι καταψευδομαρτυρήσουσι.

20 Δαβὶδ ἐν τῷ λδ' ψαλμῷ λέγει· «Ἀναστάντες μοι μάρτυρες ἀδικοὶ, ἃ οὐκ ἐγίνωσκον, ἠρώτων με, ἀνταπεδίδουσάν μοι πονηρὰ ἀντὶ ἀγαθῶν»<sup>7</sup>. Καὶ πάλιν ἐν τῷ νη' ψαλμῷ λέγει· «Ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου Κύριε, καὶ ἐκ τῶν ἐπανισταμένων ἐπ' ἐμέ λύτρωσαι με· ῥῦσαι με ἐκ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν, καὶ ἐξ ἀνδρῶν αἰμάτων σῶσον με»<sup>8</sup>.

μγ'

Ἔστι Ἰούδας προδώσει.

Δαβὶδ ἐν τῷ μ' ψαλμῷ λέγει· «Οἱ ἐχθροὶ μου εἶπον κακά

1. Ἰερ. 7,11. 2. Ἰσρα. 1,12. 3. Ψαλ. 2,1. 4. Ψαλ. 3,2-3. 5. Θρ. Ἰερ. 4,20.  
6. Ἰερ. 18,22-23. 7. Ψαλ. 34,11-12. 8. Ψαλ. 58,2-3.



μοι, πότε ἀποθανεῖ καὶ ἀπολεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ; καὶ εἰσεπορεύετο τοῦ ἰδεῖν, μάτην ἐλάλει, ἢ καρδία αὐτοῦ συνήγαγεν ἀνομίαν ἑαυτῶ· ἐξεπορεύετο ἔξω καὶ ἐλάλει ἐπὶ τὸ αὐτό· κατ' ἐμοῦ ἐπιθυρίζον πάντες οἱ ἐχθροί μου, κατ' ἐμοῦ ἐλογίζοντο κακά μοι· λόγον παράνομον κατέθεντο κατ' ἐμοῦ»<sup>1</sup>. Καὶ πάλιν· «Ὁ ἐσθίων ἄρτους μου ἐμεγάλυνεν ἐπ' ἐμὲ πτερισμόν»<sup>2</sup>. Καὶ πάλιν ἐν τῷ να' ψαλμῷ λέγει· «Τί ἐγκαυχᾶ ἐν κακίᾳ ὁ δυνατὸς ἀνομίαν ὄλην τὴν ἡμέραν; ἀδικίαν ἐλογίσατο ἢ γλῶσσά σου· ὡσεὶ ξυρὸν ἠκονημένον ἐποίησας δόλον· ἠγάπησας κακίαν ὑπὲρ 48 ἀγαθοσύνην»<sup>3</sup>. Καὶ πάλιν ἐν τῷ λζ' ψαλμῷ λέγει· «Οἱ φίλοι μου καὶ οἱ πλησίον μου ἔξ ἐναντίας μου ἤγγισαν καὶ ἔστησαν»<sup>4</sup>. 5 10

μδ'

Ἔστιν ὁ Ἰούδας, Χαῖρε Ραββί.

Δαβιδ ἐν τῷ νδ' ψαλμῷ λέγει· «Ἠπαλύθησαν οἱ λόγοι αὐτοῦ ὑπὲρ ἔλαιον, καὶ αὐτοὶ εἰσὶ βολίδες· ἐπίρριψον ἐπὶ Κύριον τὴν μέριμνάν σου, καὶ αὐτὸς σὲ διαθρέψει»<sup>5</sup>. Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς ἐν τῷ ρη' ψαλμῷ λέγει· «Ὁ Θεὸς τὴν αἴνεσίν μου μὴ παρασιωπήσῃς· ὅτι στόμα ἀμαρτωλοῦ καὶ στόμα δολίου ἐπ' ἐμὲ ἠνοίχθη»<sup>6</sup>. 15

με'

Ἔστιν ἡ ἀργυρία πρὸς τὸν ἀργυρίου πρᾶξις.

Ζαχαρίας λέγει· «Ἐρῶ πρὸς αὐτούς, εἰ καλὸν ἐνώπιον ὑμῶν, δότε τὸν μισθόν μου τριάκοντα ἀργύρια»<sup>7</sup>. Καὶ Ἱερεμίας λέγει· «Ἐδωκαν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως»<sup>8</sup>. 20 25

μς'

Ἔστιν ἡ δῆσουςιν αὐτῶν.

Ἡσαΐας λέγει· «Οὐαὶ τῇ ψυχῇ ὑμῶν, ὅτι ἐβουλεύσαντο βουλὴν πονηράν καθ' ἑαυτῶν εἰπόντες· ὅτι δῆσωμεν ἄνδρα δι-

1. Ψαλ. 40,6-9. 2. Ψαλ. 40,10. 3. Ψαλ. 51,3-5. 4. Ψαλ. 37,12. 5. Ψαλ. 54,22-23. 6. Ψαλ. 108,1-2. 7. Ζαχ. 11,12. 8. Πρβλ. Ματθ. 27,9.



καιον, ὅτι δύσχρηστος ἡμῖν ἔστι, βαρὺς ἡμῖν ἔστι καὶ βλεπόμενος»<sup>1</sup>.

## 50 μζ'

ἽΟτι κρίνουσιν αὐτόν.

- 5 Δαβιδ ἐν τῷ ξη' ψαλμῷ λέγει· «Σῶσόν με ὁ Θεός, ὅτι εἰσ-  
ήλθοσαν ὕδατα ἕως ψυχῆς μου· ἐνεπάγην εἰς ἰλὸν βυθοῦ, καὶ οὐκ  
ἔστιν ὑπόστασις»<sup>2</sup>. Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς ἐν τῷ ο' ψαλμῷ λέγει·  
«Ἐπὶ σοὶ Κύριε ἤλπισα, μὴ καταισχυθεῖην εἰς τὸν αἰῶνα· ἐν τῇ  
10 δικαιοσύνῃ σου ῥῦσαι με, καὶ ἐξελοῦ με»<sup>3</sup>. Καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ Ἡ-  
σαΐας λέγει· «Ἐπὶ τίνα ἀνοίξατε τὸ στόμα ὑμῶν; καὶ ἐπὶ τίνα  
ἐχαλάσατε τὴν γλῶσσαν ὑμῶν»<sup>4</sup>. «Ἄλλ' ἢ ἐπὶ τὸν πρᾶον καὶ τα-  
πεινὸν καὶ ἡσύχιον»<sup>5</sup>. Καὶ πάλιν· «Ἐγενήθη ἡ κληρονομία μου  
ἐμοί, ὡς λέων ἐν δρυμῷ ἔδωκεν ἐπ' ἐμὲ τὴν φωνὴν αὐτῆς· διὰ  
15 τοῦτο ἐμίσησα αὐτήν· οὐκ ἐγὼ παραιτησάμην, ἀλλ' αὐτοὶ παρη-  
τήσαντό με»<sup>6</sup>. «Διὰ τοῦτο ἐγκατατέλειπα τὸν οἶκόν μου»<sup>7</sup>.

## μη'

ἽΟτι ραπίσουσιν αὐτόν καὶ ἐξουθενήσουσι.

- Μιχαίας λέγει· Πατάξουσιν ἐπὶ σιαγόνα τὸν κριτὴν τοῦ Ἰσ-  
ραήλ<sup>8</sup>. Καὶ «Βδελυσσόμενον ὑπὸ τῶν ἐθνῶν, τῶν δούλων τῶν ἀρ-  
20 χόντων· βασιλεῖς ὄψονται αὐτόν, καὶ ἀναστήσονται ἄρχοντες, καὶ  
προσκυνήσουσιν αὐτόν»<sup>9</sup>. Καὶ ἀλλαχοῦ λέγει· «Ἐγὼ δὲ οὐκ ἀπει-  
θῶ, οὐδὲ ἀντιλέγω. Τὸν νῶτον μου ἔδωκα εἰς μάστιγας· τὰς δὲ  
σιαγόνας μου εἰς ραπίσματα· τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ἀπεστράφη  
ἀπὸ αἰσχύνης ἐμπτυσμάτων»<sup>10</sup>.

25

## 52 μθ'

ἽΟτι φεύξονται οἱ Ἀπόστολοι.

Δαβιδ ἐν τῷ πζ' ψαλμῷ λέγει· «Ἐμάκρυνας τοὺς γνωστούς  
μου ἀπ' ἐμοῦ»<sup>11</sup>. Καὶ «Ἐζήτησα συλλυπούμενον, καὶ οὐχ ὑπῆρξε,  
καὶ παρακαλοῦντα, καὶ οὐχ εὖρον»<sup>12</sup>.

1. Ἦσ. 3,9-10. 2. Ψαλ. 68,2-3. 3. Ψαλ. 70,1-2. 4. Ἦσ. 57,4.  
5. Ἦσ. 66,2. 6. Ἰερ. 12,8. 7. Ἰερ. 12,7. 8. Πρβλ. Μιχ. 4,14. 9. Ἦσ. 49,7.  
10. Ἦσ. 50,5-6. 11. Ψαλ. 87,9. 12. Ψαλ. 68,21.

ν'

“Οτι ἀρνήσεται Πέτρος.

Ἡσαΐας λέγει· «Καὶ ἐφοβήθη ἀπὸ ἀνθρώπου θνητοῦ· οἷ ὡσεὶ χόρτος ἀποξηρανθήσονται· ἐμοῦ δὲ ἐπελάθετο, λέγει Κύριος»<sup>1</sup>.

5

να'

“Οτι σταυρώσουσιν αὐτόν.

Ἰερεμίας λέγει· «Ἐγὼ δὲ ὡς ἀρνίον ἄκακον ἀγόμενον τοῦ θύεσθαι»<sup>2</sup>. Καὶ Ἡσαΐας λέγει· «Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτόν, ἄφωνος»<sup>3</sup>. Καὶ ἡ Σοφία λέγει· «Θανάτῳ ἀσχήμενοι καταδικάσωμεν αὐτόν»<sup>4</sup>. Καὶ πάλιν· «Δεῦτε, καὶ ἐμβάλωμεν ξύλον εἰς τὸν ἄρτον αὐτοῦ· καὶ ἐκτρίψωμεν αὐτόν ἐκ γῆς ζώντων»<sup>5</sup>. Καὶ Δαβίδ λέγει· «Ἔρωξαν χεῖράς μου καὶ πόδας μου»<sup>6</sup>.

10

νβ'

“Οτι ἀκάνθαις στεφανώσουσιν αὐτόν.

Ἐν τοῖς Ἄσμασι λέγει· «Ἐξέλθετε καὶ ἴδετε, θυγατέρες Ἰερουσαλήμ, ἐν τῷ στεφάνῳ ᾧ ἐστεφάνωσεν αὐτόν ἡ μήτηρ αὐτοῦ»<sup>7</sup>. Καὶ Ἡσαΐας λέγει· «Ἐμείνα τοῦ ποιῆσαι σταφυλήν, ἐποίησε δὲ ἀκάνθα»<sup>8</sup>.

15

20

νγ'

“Οτι ὄξος καὶ χολὴν ποτίσουσιν αὐτόν.

Δαβίδ ἐν τῷ ξη' ψαλμῷ λέγει· «Ἐδωκαν εἰς τὸ βρῶμα μου χολὴν, καὶ εἰς τὴν δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος»<sup>9</sup>. Καὶ Μωυσῆς λέγει· «Εἰς τὸν κῆπον μου ἀδελφῆ μου, νύμφη μου· καὶ ἐτρύγησα σμύρναν μου»<sup>10</sup>. Καὶ πάλιν· «Χεῖρες μου ἔσταξαν σμύρναν, καὶ οἱ δάκτυλοί μου σμύρνης πλήρεις»<sup>11</sup>. Καὶ πάλιν λέγει· «Ποτιῶ σε ἀπὸ οἴνου τοῦ μυρεψικοῦ»<sup>12</sup>.

25

1. Ἡσ. 51,12-13. 2. Ἰερ. 11,19. 3. Ἡσ. 53,7. 4. Σ. Σολ. 2,20. 5. Ἰερ. 11,19. 6. Ψαλ. 21,17. 7. Πρβλ. Ἄσμ. 3,11. 8. Ἡσ. 5,2,4. 9. Ψαλ. 68,22. 10. Ἄσμ. 5,1. 11. Ἄσμ. 5,5. 12. Ἄσμ. 8,2.

νδ'

"Ὅτι κόκκινον ἱμάτιον ἐνδύσουσιν αὐτόν.

Ἡσαΐας λέγει· «Τίς οὗτος ὁ παραγενόμενος ἐξ Ἐδώμ, ἐρυθρήμενος ἱμάτια αὐτοῦ ἐκ Βοσόρ; οὗτος ὠραῖος, ἐν στολῇ αὐτοῦ βία· ἵνατί σου ἐρυθρὰ τὰ ἱμάτια, καὶ τὰ ἐνδύματά σου ὡς ἀπὸ πατητοῦ ληνοῦ;»<sup>1</sup>

νε'

"Ὅτι σιωπήσει κρινόμενος.

10 Δαβίδ ἐν τῷ λζ' ψαλμῷ λέγει· «Ἐγενόμην ὡσεὶ ἄνθρωπος οὐκ ἀκούων καὶ οὐκ ἔχων ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ ἔλεγμούς»<sup>2</sup>. Καὶ πάλιν· «Ἐγὼ δὲ ὡσεὶ κωφὸς οὐκ ἤκουον, καὶ ὡσεὶ ἄλαλος οὐκ ἀνοίγων τὸ στόμα αὐτοῦ»<sup>3</sup>. «Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ»<sup>4</sup>.

15

56 νς'

"Ὅτι χλευασθήσεται.

20 Δαβίδ ἐν τῷ ρη' ψαλμῷ λέγει· «Εἶδοσάν με, ἐσάλευσαν κεφαλάς αὐτῶν»<sup>5</sup>. Καὶ ἐν τῇ Σοφίᾳ λέγει· «Εἰ ἔστι δίκαιος υἱὸς Θεοῦ, ἀντιλήφεται αὐτοῦ. Ἐπαγγέλεται γινῶσιν ἔχειν Θεοῦ, καὶ παιδίον Κυρίου ἑαυτὸν ὀνομάζει»<sup>6</sup>.

νζ'

"Ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ἡ ζωὴ, ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου.

25 Μωυσῆς λέγει· «Ἔσται ἡ ζωὴ σου κρεμαμένη ἐπὶ ξύλου ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου· καὶ φοβηθήσῃ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ οὐ πιστεύσεις τῇ ζωῇ σου»<sup>7</sup>. Καὶ πάλιν λέγει· «Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου»<sup>8</sup>.

νη'

"Ὅτι ἀπάθεια τὸ πάθος αὐτοῦ.

Ἡσαΐας λέγει· «Ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ

1. Ἡσ. 63,1-2. 2. Ψαλ. 37,15. 3. Ψαλ. 37,14. 4. Ἡσ. 53,7. 5. Ψαλ. 108,25. 6. Σ. Σολ. 2,18,13. 7. Δευτ. 28,66. 8. Δευτ. 21,23.

καί ἐν πληγῇ· αὐτός δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· παιδεία εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτόν, καὶ τῷ μάλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς οἱ πάντες ἰάθημεν»<sup>1</sup>. Καὶ ὁ Σειράχ λέγει· «Ἐτυπτόν με, καὶ οὐκ ἐπόνεσα»<sup>2</sup>. Καὶ Δαβίδ ἐν τῷ ξγ' ψαλμῷ λέγει· «Βέλος νηπίων ἐγεννήθησαν αἱ πληγαὶ αὐτῶν»<sup>3</sup>.

5

νθ'

Ὅτι ἐν νυκτί, ψύχους ὄντος  
καὶ ἀνθρακιᾶς κειμένης, πάθη ὁ Χριστός.

Ζαχαρίας λέγει· «Καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ψῦχος, καὶ πάγος, μίαν ἡμέραν ἔσται»<sup>4</sup>.

10

58 ξ'

Ὅτι δύσεται ὁ ἥλιος.

Ζαχαρίας λέγει· «Καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, οὐκ ἔσται φῶς. Καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη γνωστὴ τῷ Κυρίῳ· καὶ οὐχ ἡμέρα οὐδὲ νύξ, καὶ πρὸς ἑσπέραν ἔσται φῶς»<sup>5</sup>. Καὶ Ἰωὴλ λέγει· «Πρὸ προσώπου αὐτοῦ συναχθήσεται ἡ γῆ, καὶ σκοτισθήσεται ὁ οὐρανός· ἥλιος καὶ σελήνη συσκοτάσουσι, καὶ τὰ ἄστρα δύσουσι τὸ φέγγος αὐτῶν»<sup>6</sup>.

15

ξα'

Ὅτι δύσεται ἥλιος μεσημβρίας.

Ἄμώς λέγει· «Καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, λέγει Κύριος ὁ Θεός, δύσεται ὁ ἥλιος μεσημβρίας· καὶ συσκοτάσει ἐπὶ γῆς ἐν ἡμέρᾳ τὸ φῶς αὐτοῦ, καὶ μεταστρέψει τὰς ἐορτὰς ἡμῶν εἰς πένθος»<sup>7</sup>.

20

ξβ'

Ὅτι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ διαμερίσονται.

Δαβίδ ἐν τῷ κα' ψαλμῷ λέγει· «Διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον»<sup>8</sup>.

25

1. Ἦσ. 53,4-5. 2. Παρμ. 23,35. 3. Ψαλ. 63,8. 4. Ζαχ. 14,6-7. 5. Ἐνθ' ἀν. 6. Ἰωὴλ 2,10. 7. Ἄμ. 8,9-10. 8. Ψαλ. 21,19.

ξγ'

"Οτι συσταυρωθήσεται λησταῖς.

Ἡσαΐας λέγει· «Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη, καὶ παρεδόθη εἰς θάνατον ἢ ψυχῇ αὐτοῦ»<sup>1</sup>.

5

ξδ'

"Οτι τὴν πλευρὰν αὐτοῦ ἐκκεντήσουσιν.

Ζαχαρίας λέγει· «Ὁψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν»<sup>2</sup>.

60 ξε'

"Οτι ὄστοῦν αὐτοῦ οὐ συντριβήσεται.

10

Μωυσῆς λέγει· Ὅστοῦν οὐ συντριψουσιν ἀπ' αὐτοῦ<sup>3</sup>.

ξς'

"Οτι ἐκ τῆς πλευρᾶς αὐτοῦ ὕδωρ ῥυήσεται εἰς βαπτίσματος τύπον.

15

Ἡσαΐας λέγει· «Ἄρτος αὐτῷ δοθήσεται, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτοῦ πιστόν»<sup>4</sup>.

ξζ'

"Οτι ἐν πέτρᾳ τεθήσεται.

Ἡσαΐας λέγει· «Ἐμβλέψατε εἰς τὴν στερεὰν πέτραν, ἣν ἐλατομήσατε, καὶ εἰς τὸν βόθρον τοῦ λάκκου, ὃν ὠρύξατε»<sup>5</sup>.

20

ξη'

"Οτι λίθος ἢ θύρα τοῦ μνήματος.

Ὁ αὐτὸς λέγει· «Καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' ἐμοὶ λίθον»<sup>6</sup>.

ξθ'

"Οτι σφραγίσουσιν.

25

Δανιὴλ λέγει· «Καὶ ἤνεγκαν λίθον ἓνα· καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ λάκκου· καὶ ἐσφραγίσατο ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ δα-

1. Ἡσ. 53,12. 2. Πρβλ. Ἰω. 19,37. Ζαχ. 12,10. 3. Πρβλ. Ἀριθ. 9,12. Ἐξ. 12,10,46. 4. Ἡσ. 33,16. 5. Ἡσ. 51,1. 6. Θρ. 3,53.

κτυλίω αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ δακτυλίω τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ, ὅπως μὴ ἀλλοιωθῆ ἡ πράγμα ἐν τῷ Δανιήλ»<sup>1</sup>.

ο'

“Ὅτι θέρους ἀρχομένου ἔσται τὸ πάθος αὐτοῦ,  
μηὶ τῷ καθ’ ἡμᾶς Μαρτίω.

5

Ἐν τοῖς Ἄσμασι λέγει. Ὁ καιρὸς παρῆλθεν· ἐπορεύθη ἑαυτῷ τὰ ἔθνη· ὠφθη ἐν τῇ γῆ, καιρὸς τῆς τομῆς ἐφθασε<sup>2</sup>.

62 σα'

“Ὅτι ταφήσεται.

Ἡσαΐας λέγει· «Ἀπὸ προσώπου ἀδικίας ἤρτηται ὁ δίκαιος· ἔσται ἐν εἰρήνῃ ἡ ταφή αὐτοῦ»<sup>3</sup>. Καὶ πάλιν λέγει· «Ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ λαοῦ μου ἤχθη εἰς θάνατον, καὶ δώσω τοὺς πονηροὺς ἀντὶ τῆς ταφῆς αὐτοῦ, καὶ τοὺς πλουσίους ἀντὶ θανάτου αὐτοῦ»<sup>4</sup>. Καὶ Ἰακώβ λέγει· «Ἀναπεσῶν ἐκοιμήθη ὡς λέων, καὶ ὡς σκύμνος· τίς ἐγερεῖ αὐτόν;»<sup>5</sup> Καὶ ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς λέγει· Ἀνακλιθεὶς ἀνεπαύσατο ὡς λέων, καὶ ὡς σκύμνος<sup>6</sup>. Καὶ Δαβὶδ ἐν τῷ κα' ψαλμῷ λέγει· «Εἰς χοῦν θανάτου κατήγαγές με»<sup>7</sup>.

10

15

οβ'

“Ὅτι φοβήσεται τὸν Ἄδην ταφείς.

20

Ἐν τῷ Ἰώβ λέγει· «Ἀνοίγονται δέ σοι φόβῳ πύλαι θανάτου, πυλωροὶ δὲ Ἄδου ἰδόντες σε ἔπτηξαν»<sup>8</sup>. Καὶ Ἡσαΐας λέγει· «Ὁ Ἄδης ἐπικράνθη συναντήσας σοι κάτω»<sup>9</sup>. Καὶ Δαβὶδ ἐν τῷ ρς' ψαλμῷ λέγει· «Συνέτριψε πύλας χαλκᾶς, καὶ μοχλοὺς σιδηροῦς συνέθλασεν»<sup>10</sup>.

25

ογ'

“Ὅτι ἀναμάρτητος.

Ἡσαΐας λέγει· «Ὅς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη

1. Δαν. 6,18. 2. Πρβλ. Ἄσμ. 2,11-12. 3. Ἦσ. 57,1-2. 4. Ἦσ. 53,8-9. 5. Γεν. 49,9. 6. Πρβλ. Ἀριθ. 24,9. 7. Ψαλ. 21,16. 8. Ἰώβ 38,17. 9. Ἦσ. 14,9. 10. Ψαλ. 106,16.

δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ»<sup>1</sup>. Καὶ πάλιν· «Ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ λαοῦ μου ἤχθη εἰς θάνατον»<sup>2</sup>.

## 64 οδ'

Ἵτι ἀναστήσεται.

- 5            Δαβιδ ἐν τῷ ια' ψαλμῷ λέγει· «Ἐνεκεν τῆς ταλαιπωρίας τῶν πτωχῶν, καὶ τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων νῦν ἀναστήσομαι, λέγει Κύριος»<sup>3</sup>. Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς λέγει ἐν τῷ ιε' ψαλμῷ· «Ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψης τὴν ψυχὴν μου εἰς Ἄδην, οὐδὲ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν»<sup>4</sup>. Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς λέγει ἐν τῷ
- 10            κθ' ψαλμῷ· «Ἀνήγαγες ἐξ Ἄδου τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον»<sup>5</sup>. Καὶ Ἰερεμίας λέγει· «Διὰ τοῦτο ἐξηγέρθη, καὶ ἰδοὺ καὶ ὁ ὕπνος μου ἠδύς ἐγένετο»<sup>6</sup>. Καὶ Δαβιδ ἐν τῷ πζ' ψαλμῷ λέγει· «Ἡμέρας ἐκέκραξα καὶ νυκτὶ ἐναντίον σου· προσελογίσθη μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον»<sup>7</sup>. Καὶ
- 15            πάλιν ὁ αὐτὸς ἐν τῷ πα' ψαλμῷ λέγει· «Ἀνάστα ὁ Θεὸς κρίνων τὴν γῆν»<sup>8</sup>. Καὶ Ἡσαΐας λέγει· Ὁ ἀναγαγὼν ἐκ γῆς τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν<sup>9</sup>. Καὶ Ναοὺμ λέγει· «Ταχεῖς ἰδοὺ οἱ πόδες ἐπὶ τὰ ὄρη εὐαγγελιζομένου εἰρήνην»<sup>10</sup>.

## οε'

- 20            Ἵτι μάτην οἱ στρατιῶται τὸν τάφον τηρήσουσιν.

Δαβιδ ἐν τῷ οε' ψαλμῷ λέγει· «Ἵπνωσαν ὕπνον αὐτῶν, καὶ οὐχ εὔρον οὐδέν»<sup>11</sup>.

## 66 ος'

- 25            Ἵτι πρωτὴ ἡ Ἀνάστασις.

- Δαβιδ ἐν τῷ κθ' ψαλμῷ λέγει· «Τὸ ἐσπέρας αὐλισθήσεται κλαυθμός, καὶ εἰς τὸ πρωτὴ ἀγαλλίασις»<sup>12</sup>. Καὶ πάλιν ἐν τῷ πζ' λέγει· «Ἐγὼ πρὸς σέ Κύριε ἐκέκραξα, καὶ τὸ πρωτὴ ἡ προσευχή μου προφθάσει σε»<sup>13</sup>. Καὶ πάλιν ἐν τῷ νς' λέγει· «Ἐξεγέρθητι ψαλτήριον καὶ κιθάρα, ἐξεγερθήσομαι ὄρθρου»<sup>14</sup>.
- 30

1. Ἦσ. 53,9. 2. Ἦσ. 53,8. 3. Ψαλ. 11,6. 4. Ψαλ. 15,10. 5. Ψαλ. 29,4. 6. Ἰερ. 38,26. 7. Ψαλ. 87,2,5. 8. Ψαλ. 81,8. 9. Πρβλ. Ἦσ. 63,11. 10. Ναοὺμ 1,14-21. 11. Ψαλ. 75,6. 12. Ψαλ. 29,6. 13. Ψαλ. 87,14. 14. Ψαλ. 56,9.



οζ'

"Οτι μαρτύριον ὁ τόπος ἔσται.

Ναοὺμ λέγει· «Ἐτοιμάζου, ὄρθρισον· διέφθαρται πᾶσα ἡ ἐπιφυλλίς αὐτῶν· διὰ τοῦτο ὑπόμεινόν με, λέγει Κύριος, εἰς ἡμέραν ἀναστάσεώς μου, εἰς μαρτύριόν μου· διότι τὸ κρίμα μου ἄξει πάντας τοὺς ἐχθρούς μου»<sup>1</sup>.

5

οη'

"Οτι ἀπὸ τοῦ προτειχίσματος.

'Ἐν τοῖς Ἄσμασι λέγει· «Ἀνάστα, ἔλθῃ ἡ πλησίον μου· ἐν σκέπη τῆς πέτρας, ἐχόμενα τοῦ προτειχίσματος»<sup>2</sup>.

10

οθ'

"Οτι ζητηθήσεται ὑπὸ τῶν γυναικῶν.

'Ἐν τοῖς Ἄσμασι λέγει· «Ἐπὶ κοίτην μου ἐξεζήτησα ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου· ἐζήτησα, καὶ οὐχ εὔρον αὐτόν· μή, ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου, εἶδετε;»<sup>3</sup>

15

68 π'

"Οτι πρῶτον ἀπαντήσῃ γυναιξί.

'Ἐν τοῖς Ἄσμασι λέγει· «Εὔρον ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου· ἐκράτησα αὐτόν, καὶ οὐκ ἀφήσω αὐτόν»<sup>4</sup>.

20

πα'

"Οτι ἀναχωρήσουσιν ἔμφοβοι.

Δαβὶδ ἐν τῷ β' ψαλμῷ λέγει· «Δουλεύσατε τῷ Κυρίῳ ἐν φόβῳ, καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ ἐν τρόμῳ»<sup>5</sup>. Καὶ Ἡσαΐας λέγει· «Γυναῖκες ἐρχόμεναι ἀπὸ θεᾶς δεῦτε· οὐ γὰρ λαός ἐστιν ἔχων φρόνησιν»<sup>6</sup>.

25

πβ'

"Οτι ἐμφυσήσῃ τοῖς Ἀποστόλοις τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον.

Ναοὺμ λέγει· Ἐτοιμάζου, ὄρθρισον· διέφθαρται πᾶσα ἡ ὑ-

1. Σοφ. 3,7-8. 2. Ἄσμ. 2,13-14. 3. Ἄσμ. 3,1,3. 4. Ἄσμ. 3,4. 5. Ψαλ. 2,11. 6. Ἡσ. 27,11.

πόφασις αὐτῶν<sup>1</sup>. «ἀνέβη γὰρ ἐμφυσῶν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῶν»<sup>2</sup>.

πγ'

Ἔστι ἀπὸ μέλιτος κηρίου φάγεται  
μετὰ τὴν Ἀνάστασιν.

5

Ἐν τοῖς Ἄσμασι λέγει· «Ἐφαγον ἄρτον μου μετὰ μέλιτός μου»<sup>3</sup>. Τὸ πικρὸν πρὸ τοῦ πάθους, καὶ τὸ γλυκὺ μετὰ τὴν ἀνάστασιν.

πδ'

Ἔστι ἐροῦσιν, ὅτι ἐκλάπη.

10

Ἰωνᾶς λέγει· «Φυλασσόμενοι μάταια καὶ ψευδῆ, ἔλεον αὐτῶν ἐγκατέλιπον»<sup>4</sup>. Καὶ Ἡσαΐας λέγει· «Ἀλλὰ λέγετε καὶ ἐπαγγέλλετε ἡμῖν ἐτέραν πλάνησιν»<sup>5</sup>.

70 πε'

Ἔστι νεκροὶ ἀναστήσονται.

15

Ἔστι λέγει· «Ὁρθριοῦσι πρὸς με λέγοντες, πορευθῶμεν καὶ ἐπιστρέψωμεν πρὸς Κύριον, ὅτι αὐτὸς ἤρπακε καὶ ἴασεται ἡμᾶς, πατάξει, καὶ ὑγιάσει ἡμᾶς μετὰ δύο ἡμέρας, καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσόμεθα ἐναντίον αὐτοῦ»<sup>6</sup>. Καὶ Ἡσαΐας λέγει· «Ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις· καὶ εὐφρανθήσονται οἱ ἐν τῇ γῆ»<sup>7</sup>. Καὶ Ζαχαρίας λέγει· «Καὶ σὺ ἐν αἵματι διαθήκης ἐξαπέστειλας δεσμίους σου ἐκ λάκκου οὐκ ἔχοντος ὕδωρ»<sup>8</sup>. Καὶ Ἔστι πάλιν· «Ἐκ χειρὸς Ἄδου ρύσομαι αὐτούς, καὶ ἐκ θανάτου λυτρώσομαι αὐτούς· ποῦ ἡ δίκη σου θάνατε; ποῦ τὸ κέντρον σου Ἄδης;»<sup>9</sup>. Καὶ Ἰεζεκιήλ λέγει· «Τάδε λέγει Κύριος, ἀνοίγω τὰ μνήματα ὑμῶν, καὶ ἀνάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημάτων, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ· καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ εἰμι Θεὸς ἐν τῷ ἀνοιξαί με τοὺς τάφους ὑμῶν, τοῦ ἀναγαγεῖν με ἐκ τῶν τάφων τὸν λαόν μου· καὶ δώσω πνεῦμα εἰς ὑμᾶς, καὶ ζήσεσθε»<sup>10</sup>.

20

25

1. Πρβλ. Σοφ. 3,7. 2. Ναοὺμ 2,2. 3. Ἄσμ. 5,1. 4. Ἰων. 2,9. 5. Ἡσ. 30,10. 6. Ἔσ. 5,15 - 6,2. 7. Ἡσ. 26,19. 8. Ζαχ. 9,11. 9. Ἔσ. 13,14. 10. Ἰεζ. 37,12-14.

πς'

"Οτι εἰς οὐρανούς ἀνελεύσεται.

Δαβίδ ἐν τῷ μς' ψαλμῷ λέγει· «'Ανέβη ὁ Θεὸς ἐν ἀλαλαγ-  
μῷ· Κύριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος»<sup>1</sup>. Καὶ 'Αμὼς λέγει· «'Ο οἰκοδο-  
μῶν εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν ἐπίβασιν αὐτοῦ»<sup>2</sup>.

5

72 πζ'

"Οτι αὐτὸς ἦν ὁ κηρύξας.

'Ησαΐας λέγει· «Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἶνεκεν ἔχρισέ  
με, εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με· κηρύξαι αἰχμαλώτοις  
ἄφεςιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν· καλέσαι ἐνιαυτὸν Κυρίῳ δεκτὸν  
καὶ ἡμέραν ἀνταποδόσεως τῷ Θεῷ ἡμῶν»<sup>3</sup>. Καὶ πάλιν· «Γνώσε-  
ται ὁ λαὸς μου τὸ ὄνομά μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι ἐγὼ εἶμι  
αὐτὸς ὁ λαλῶν, πάρειμι ὡς ὠραῖος ἐπὶ τῶν ὠραίων, ὡς εὐαγγελι-  
ζόμενος εἰρήνην, ἀκουστὴν ποιῶν τὴν σωτηρίαν σου»<sup>4</sup>.

10

πη'

"Οτι ἐν πάσῃ τῇ γῆ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

Ζαχαρίας λέγει· «Καὶ ἔσται, ὅσοι ἐὰν καταλειφθῶσιν ἐκ  
πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν ἐλθόντων ἐπὶ 'Ιερουσαλήμ, ἀναβήσονται  
κατ' ἐνιαυτὸν προσκυνῆσαι Κυρίῳ παντοκράτορι»<sup>5</sup>. Καὶ 'Ιεζεκιὴλ  
λέγει· «Καθαριῶ ὑμᾶς, καὶ τὸ πνεῦμά μου δώσω ἐν ὑμῖν»<sup>6</sup>. Καὶ  
πάλιν· «Δώσω αὐτοῖς καρδίαν ἑτέραν, καὶ πνεῦμα καινὸν δώσω  
αὐτοῖς»<sup>7</sup>. Καὶ Δαβίδ ἐν τῷ ιη' ψαλμῷ λέγει· «Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν  
ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν»<sup>8</sup>. Καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ 'Ιερεμίας λέγει·  
«Δώσω αὐτοῖς ὁδὸν ἑτέραν, καὶ καρδίαν ἑτέραν τοῦ φοβεῖσθαι με  
πᾶσας τὰς ἡμέρας»<sup>9</sup>.

15

20

25

74 πθ'

"Οτι ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς, οὐκ ἀφ' οὗ ἀνῆλθεν,  
ἐκάθισε, ἀλλὰ καὶ πρὸ τούτου.

'Ησαΐας λέγει· «Εἶδον τὸν Κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου

1. Ψαλ. 46,6. 2. 'Αμ. 9,6. 3. 'Ησ. 61,1-2. 4. 'Ησ. 52,6-7. 5. Ζαχ.  
14,16. 6. 'Ιεζ. 36,25,27. 7. 'Ιεζ. 36,26. 8. Ψαλ. 18,5. 9. 'Ιερ. 39,39.

ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου»<sup>1</sup>. Καὶ Δαβίδ ἐν τῷ 4β' λέγει. «Ἐτοιμος ὁ θρόνος σου ἀπὸ τότε, ἀπὸ τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ»<sup>2</sup>. Καὶ πάλιν ἐν τῷ ρθ' λέγει· «Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου· ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου»<sup>3</sup>. Καὶ Ἡσαΐας λέγει· «Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου»<sup>4</sup>.

## 4'

## Κληθησόμεθα Χριστιανοί.

Ἡσαΐας λέγει· «Ὀφονται ἔθνη τὴν δόξαν σου, καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τὴν δικαιοσύνην σου· καὶ καλέσει σε τὸ ὄνομα τὸ καινόν, ὁ Κύριος ὀνομάσει αὐτῶ»<sup>5</sup>. Καὶ πάλιν· «Τοῖς δὲ δουλεύουσί μοι κληθήσεται ὄνομα καινόν, ὃ εὐλογηθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς»<sup>6</sup>.

## 4α'

Ἵτι καὶ ἡ τοῦ μετώπου σημείωσις προκατηγγέλετο.

Δαβίδ ἐν τῷ νθ' ψαλμῷ λέγει· «Ἐδωκας τοῖς φοβουμένοις σε σημείωσιν τοῦ φυγεῖν ἀπὸ προσώπου τόξου»<sup>7</sup>. Καὶ Ἡσαΐας λέγει· Φανεροὶ ἔσονται οἱ σφραγιζόμενοι τὸν νόμον τοῦ μαθεῖν<sup>8</sup>. Καὶ Ἰεζεκιήλ λέγει· «Εἶπε Κύριος πρὸς 76 τὸν ἄνδρα τὸν ἐνδευκότα τὸν ποδῆρη, δὸς τὴν σημείωσιν ἐπὶ τὰ μέτωπα τῶν ἀνδρῶν τῶν καταστεναζόντων καὶ καταδυνωμένων ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀδικίαις, καὶ διέλθετε μέσσην τὴν Ἱερουσαλήμ· καὶ κόπτετε καὶ μὴ φείσησθε· καὶ μὴ ἐλεήσετε, πρεσβύτερον καὶ νεανίσκον καὶ γυναῖκα, νήπια θηλάζοντα, πάντας ἐξαλείψατε· ἐπὶ δὲ πάντας, ἐφ' οὓς ἔστι τὸ σημεῖον, μὴ ἐγγίσγητε»<sup>9</sup>.

25

## 4β'

Ἵτι ἐν Χριστῷ βάπτισμα προκατηγγέλετο.

Ἡσαΐας λέγει· «Λούσασθε, καθαροὶ γίνεσθε· ἀφέλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου»<sup>10</sup>. Καὶ πάλιν· «Τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνη ἐπιλάμψει ὁ Θεὸς ἐν βου-

1. Ἡσ. 6,1. 2. Ψαλ. 92,2. 3. Ψαλ. 109,1. 4. Ἡσ. 66,1. 5. Ἡσ. 62,2. 6. Ἡσ. 65,15-16. 7. Ψαλ. 59,6. 8. Πρβλ. Ἡσ. 8,16. 9. Ἰεζ. 9,3-6. 10. Ἡσ. 1,16.

λῆ μετὰ δόξης ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ ὑψῶσαι καὶ δοξάσαι τὸ καταληφθὲν τοῦ Ἰσραὴλ ἐν Σιών, καὶ τὸ καταληφθὲν ἐν Ἱερουσαλήμ· ὅτι ἄγιοι κληθήσονται πάντες οἱ γραφέντες εἰς ζωὴν ἐν Ἱερουσαλήμ· ὅτι ἐκπλυνεῖ Κύριος τὸν ῥύπον τῶν υἱῶν καὶ τῶν θυγατέρων Σιών, καὶ τὸ αἶμα Ἱερουσαλήμ ἐκκαθαριεῖ ἐκ μέσου αὐτῶν πνεύματι κρίσεως καὶ πνεύματι καύσεως, καὶ ἤξει· καὶ ἔσται πᾶς τόπος τοῦ ὄρους Σιών, καὶ πάντα τὰ περικύκλω αὐτῆς σκιασεὶ νεφέλη ἡμέρας»<sup>1</sup>. Μαρτυρεῖ καὶ τὸ κατὰ νόμον δὲ τῶν Ἰουδαίων βάπτισμα.

5

4γ'

Ἔστι προκατηγγέλετο ἡ δευτέρα παρουσία.

10

Μαλαχίας λέγει· «Ἴδου ἔρχεται Κύριος παντοκράτωρ, καὶ τίς ὑπομενεῖ ἡμέραν εἰσόδου αὐτοῦ; ἢ τίς ὑποστήσεται ἐν τῇ ὄπτασίᾳ αὐτοῦ; Διότι αὐτὸς εἰσπορεύσεται ὡς πῦρ 78 χωνευτηρίου, καὶ καθιεῖται χωνεύων καὶ καθαρίζων»<sup>2</sup>. Καὶ πάλιν λέγει· «Προσάξω ὑμᾶς ἐν κρίσει, καὶ ἔσομαι μάρτυς ταχὺς ἐπὶ τοὺς φαρμακοὺς καὶ ἐπὶ τὰς μοιχαλίδας, καὶ ἐπὶ τοὺς ὀμνύοντας ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ψεύδη»<sup>3</sup>.

15

4δ'

Ἔστι κρίνει τὴν οἰκουμένην, καὶ αὐτῶ ἡ κρίσις δοθήσεται.

20

Δαβίδ ἐν τῷ 4ε' ψαλμῷ λέγει. «Κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ»<sup>4</sup>. Καὶ Ἰωὴλ λέγει· Ἐγὼ ἄξω πάντα τὰ ἔθνη, καὶ διακριθήσομαι πρὸς αὐτούς, καὶ ἔσται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πῦρ ἀναλίσκον, καὶ τὰ ὀπίσω αὐτοῦ ἀναπτομένη φλόξ· καὶ τὰ ὀπίσω αὐτοῦ πεδίον ἀφανισμοῦ<sup>5</sup>. Καὶ πάλιν λέγει· «Ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ συντριβήσονται λαοί»<sup>6</sup>. Καὶ πάλιν λέγει· «Ὅτι κρίσις τῷ Κυρίῳ πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ»<sup>7</sup>. Καὶ Δανιὴλ λέγει· «Ἐθεώρουν ἐν ὄραματι τῆς νυκτός, καὶ ἰδοὺ μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ ὡς υἱὸς ἀνθρώπου ἐρχόμενος, καὶ ἕως τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν ἔφθασε· καὶ αὐτῶ ἐδόθη ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ βασιλεία· καὶ

25

30

1. Ἦσ. 4,2-5. 2. Μαλ. 3,1-3. 3. Μαλ. 3,5. 4. Ψαλ. 95,13. 5. Πρβλ. Ἰωὴλ 2,1-3. 6. Ἰωὴλ 2,6. 7. Μιχ. 6,2. Πρβλ. Ὡσ. 4,1.

πάντες οἱ λαοί, φυλαί, γλῶσσαι δουλεύουσιν αὐτῶ ἢ ἐξουσία αὐτοῦ ἐξουσία αἰώνιος»<sup>1</sup>. Καὶ Δαβίδ ἐν τῷ β' ψαλμῷ λέγει· «Κύριος εἶπε πρὸς με, Υἱός μου εἶ σύ, σήμερον γεγέννηκά σε· αἴτησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου, 5 καὶ τὴν κατὰ 80 σχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς»<sup>2</sup>. Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς ἐν τῷ οε' ψαλμῷ λέγει· «Γῆ ἐφοβήθη, καὶ ἠσύχασεν, ἐν τῷ ἀναστῆναι εἰς κρίσιν τὸν Θεόν, τοῦ σῶσαι τοὺς πραεῖς τῆς γῆς· ὅτι ἐνθῦμιον ἀνθρώπου ἐξομολογήσεται σοι»<sup>3</sup>.

## 4ε'

10 "Ὅτι ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη σκοτισθήσονται.

Ἰωὴλ λέγει· «Δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ἐν τῇ γῆ κάτω, αἶμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ· καὶ ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἶμα, πρὶν ἢ ἔλθειν τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ· καὶ ἔσται, πᾶς ὃς 15 ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται»<sup>4</sup>. Καὶ πάλιν λέγει· «Πάρεστιν ἡ ἡμέρα Κυρίου, ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα σκότους καὶ γνόφου· ἡμέρα νεφέλης καὶ ὀμίχλης»<sup>5</sup>. Καὶ ὁ Ἐκκλησιαστὴς λέγει· Εὐφραίνου νεανίσκε ἐκ νεότητός σου, καὶ ἀπόστησον θυμὸν ἀπὸ καρδίας σου, καὶ μνήσθητι τοῦ κτίσαντός σε, ἕως οὗ 20 μὴ ἔλθωσιν αἱ ἡμέραι τῆς κακίας σου, ἕως οὗ μὴ σκοτασθῇ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη, καὶ οἱ ἀστέρες, καὶ σκοτάσουσιν αἱ βλέπουσαι ἐν ταῖς ὀπαῖς<sup>6</sup>.

## 4ς'

"Ὅτι οἱ οὐρανοὶ εἰλίσονται.

25 Ἡσαΐας λέγει· «Καὶ εἰλισθήσεται ὡς βιβλίον ὁ οὐρανός· καὶ πάντα τὰ ἄστρα πεσεῖται, ὡς φύλλα ἐξ ἄμπέλου, καὶ ὡς πίπτει φύλλα ἀπὸ συκῆς»<sup>7</sup>. Καὶ ὁ Δαβίδ ἐν τῷ ρα' ψαλμῷ λέγει· «Κατ' ἀρχάς σὺ Κύριε τὴν γῆν ἐθεμελίωσας· καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ ἀπολοῦνται· σὺ δὲ δια- 30 μένεις, καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται· καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγῆσονται»<sup>8</sup>. Καὶ πάλιν Ἡσαΐας

1. Δαν. 7,13-14. 2. Ψαλ. 2,7-8. 3. Ψαλ. 75,9-11. 4. Ἰωὴλ 3,3-5. 5. Ἰωὴλ 2,1-2. 6. Πρβλ. Ἐκκλ. 11,9 - 12,3. 7. Ἡσ. 34,4. 8. Ψαλ. 101,26-27.

λέγει· «Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν»<sup>1</sup>.

ζζ'

“Ὅτι πρὸ Χριστοῦ παρουσίας ἤξει ὁ Ἀντίχριστος.

Δανιήλ λέγει· «Ὅπισω τούτων ἀναστήσεται βασιλεὺς ἕτερος, ὃς ὑπεροίσει κακοῖς πάντας τοὺς ἔμπροσθεν· καὶ λόγους πρὸς τὸν Ὑψιστον λαλήσει»<sup>2</sup>. 5

ζη'

“Ὅτι φονεύσει πολλούς.

Δανιήλ λέγει· «Ἐθεώρουν, καὶ τὸ κέρασ ἐκεῖνο ἐποίει πόλεμον μετὰ τῶν ἀγίων»<sup>3</sup>. 10

4θ'

“Ὅτι καιρὸς θλίψεως τότε.

Δανιήλ λέγει· «Ἔσται τότε καιρὸς θλίψεως· θλίψις οἷα οὐ γέγονεν ποτὲ ἐν ἀνθρώποις»<sup>4</sup>. 15

ρ'

“Ὅτι μετ' αὐτὸν καὶ πῶς ὁ Χριστός.

Ζαχαρίας λέγει· «Ὀψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν. Καὶ κόψονται φυλαὶ κατὰ φυλάς»<sup>5</sup>. Καὶ Δαβίδ ἐν τῷ μθ' ψαλμῷ λέγει· «Ὁ Θεὸς 84 ἡμῶν, καὶ οὐ παρασιωπήσεται· πῦρ ἐνώπιον αὐτοῦ καυθήσεται, καὶ κύκλω αὐτοῦ καταίγῃσ σφόδρα»<sup>6</sup>. 20

ρα'

“Ὅτι τὸ σημεῖον τοῦ Χριστοῦ φανερόν ἐσται.

Ἡσαΐας λέγει· «Τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου»<sup>7</sup>, καὶ συναγαγὼν «οὐ κατὰ τὴν δόξαν κρινεῖ, οὐδὲ κατὰ τὴν λαλιὰν ἐλέγξει»<sup>8</sup>. 25

1. Λουκ. 21,33. Πρβλ. Ματθ. 5,18. Μάρκ. 13,31. 2. Δαν. 7,24-25. 3. Δαν. 7,21. 4. Δαν. 12,1. 5. Ματθ. 24,30. Πρβλ. Μάρκ. 13,26. Ἰω. 21,27. 6. Ψαλ. 49,3. 7. Ματθ. 24,30. 8. Ἦσ. 11,3.



ρβ'

Ἵτι τῆς βασιλείας οὐκ ἔξει πέρας.

Δανιὴλ λέγει· «Ἡ βασιλεία αὐτοῦ οὐ διαφθαρήσεται, καὶ  
 λαῶ ἑτέρω οὐχ ὑπολειφθήσεται»<sup>1</sup>. Καὶ Δαβὶδ ἐν τῷ ρα' λέγει·  
 5 «Σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν»<sup>2</sup>.

Τέλος

---

1. Δαν. 2,44. 2. Ψαλ. 101,28.